

I

Aerlijk, een avond zingen. Joske zwaait met een nonchalant gebaar haar tas over haar schouder en stapt op de fiets. Ze moet zich inhouden om niet gewoon buiten verder te zingen. De prachtige melodie van *Wie der Hirsch schreit* klinkt nog na in haar hoofd. Hun koor is deze bewerking van Psalm 42 van Mendelssohn al een poosje aan het repeteren en iedere volgende repetitie krijgt de muziek meer kleur. Zelfs Paul laat af en toe blijken dat ‘het er wat meer op gaat lijken’. Ze grinnikt. Hun dirigent is niet snel tevreden. ‘Muziek is té mooi, zeker oude muziek, om daar onvoldoende aandacht aan te besteden’, zegt hij altijd.

Eens per twee weken heeft het koor een repetitieavond, waar ze altijd weer naar uitkijkt. Psalter Deo mag dan een amateurkoor zijn, het heeft wél gemotiveerde leden. Zelfs pa en Tim vinden Psalter ‘best goed’. Haar glimlach wordt breder. Dit is een uitspraak van Tim. Haar muzikale broer zei het pas heel minzaam, maar met een twinkeling in zijn ogen.

Pa en Tim zijn zó muzikaal! Wat dat betreft kan zij niet in hun schaduw staan, maar goed, zij is lid van Psalter Deo en bovendien vindt Tim dat ze een heel aardige altstem heeft ... Dat is tenminste iets.

‘Hé Joske!’ Marco’s schaduw duikt naast haar op. Het licht van een straatlantaarn valt over zijn gezicht. ‘Wat fiets je weer snel!’

‘Hoi Marco.’ Tenor, schuin achter haar opgesteld. Zo’n leuk type, en tegenwoordig ... Haar dikke vest is opeens veel te warm. Op de heenweg voelde het wat kil; het is al september, maar nu ...

‘Ik wilde met je meerijden, maar werd opgehouden door Paul’, verklaart hij.

‘Nu heb je mij toch nog ingehaald.’

‘Mooi zo’, reageert hij tevreden.

Ze werpt een blik opzij. Donker type, kort getrimd ringbaardje, hazelbruine ogen. Ze heeft het op de een of andere manier niet zo op baarden en snorren, maar Marco staat dit goed verzorgde baardje prima.

‘Je hebt vanavond genoten, hè?’

‘Hoe weet jij dat nu?’ Ze kletsen heel wat af, in een groepje tijdens de koffiepauze, en als ze soms samen richting hun huis fietsen. Deze opmerking is best persoonlijk, zo is-ie niet vaak.

‘Ik zag het aan je gezicht’, zegt hij eenvoudig.

Pff, ziet hij zomaar wat zij voelt? ‘Het is zo, ja’, geeft ze toe.

‘Ik houd van die oude muziek en *Wie der Hirsch schreit* vind ik altijd zo ontroerend.’

‘Zeker, ik snap je helemaal.’

Een minuut of wat fietsen ze rustig verder. Hoewel hun zwijgen niet onprettig is, verdwijnt het verstilde gevoel in haar.

‘Een maand of wat geleden hebben wij samen iets gedronken bij Onder de Wilgenboom. Zullen we nog eens afspreken, Joske?’

Haar hart maakt een sprongetje. Een maand of wat geleden?

Het was begin juni, herinnert ze zich haarscherp en nu is het september. Toen hij destijds vroeg om ergens iets te drinken, maakte haar hart óók een luchtsprong, maar nadien bleef het stil. Wat wil hij nu eigenlijk? Wacht ze iets te lang met een reactie?

‘Joske? Of lijkt het je geen goed idee?’ Hij klinkt werkelijk teleurgesteld.

‘Ik vind het gezellig, het is helemaal goed.’

‘Wanneer komt het jou uit? Zaterdagmiddag? Misschien kunnen we ook nog wandelen in de Hakgrienden; ze geven goed weer op.’

‘Zaterdag hoopt m’n moeder jarig te zijn, dus dan kan ik niet. Ik ga het hele weekend naar huis.’

‘Jij gaat vaak naar je ouders, hè?’

‘Dat is zo, maar ik moet ook regelmatig zaterdags werken.’

‘Het kan ook op een avond.’

‘Als ik een vroege dienst heb, lukt dat wel, dan ben ik om halfvier klaar. Al zie ik ons dan ’s avonds niet wandelen in de Hakgrienden.’

Hij grijnst zijn regelmatige witte tanden bloot en stapt af.

‘Even mijn telefoon pakken.’ Nu swipet hij door zijn agenda.

‘Woensdagavond?’

Zij heeft haar papieren exemplaar uit haar tas gevist. ‘Dan heb ik middag-avonddienst, dus dat wordt hem niet.’ Waarom voelt ze nu een soort aarzeling? ‘Vrijdagavond kan ik wel’, overstemt ze dit gevoel.

‘Ik ook. Houden we het op kwart voor acht bij Onder de Wilgenboom.’

Op goed geluk krabbelt ze het in de agenda.

‘Is het niet te donker om dit te noteren?’ plaagt hij. ‘Een digitale agenda heeft een verlicht schermpje, hoor.’

‘Ik houd het bij mijn papieren versie en ik heb heus wel wat licht van de straatlantaarns.’

‘Ik vertrouw er dus maar op dat de afspraak bij de goede datum staat. Fijn Joske; ik zie ernaar uit.’

‘Ik ook’, beaamt ze. Zegt ze het luid genoeg?

‘Ik ga hier rechtsaf’, zegt hij. ‘Zal ik je dan ophalen?’
‘Je kunt je auto daar momenteel moeilijk parkeren, want de weg is opgebroken. Riolering vervangen of zo’, zegt ze fronsend. ‘Ik kom wel op de fiets, dan kan ik vooraf nog even naar de stad voor wat boodschappen; het is vrijdag koopavond.’
‘Zelfstandige eigenwijze vrouw’, mompelt hij. ‘Maar ik breng je wel thuis.’

‘Dat mag’, reageert ze met een kleine buiging. Hopelijk heeft Eva, haar nieuwsgierige buurvrouw, dan niets in de gaten, denkt ze als ze de laatste honderd meter aflegt. Zij kan zó doorvragen over privé-zaken! Een poosje terug, ze was nog maar net naast haar komen wonen en wilde blijkbaar op haar manier inburgeren, vroeg ze of ze wel eens een relatie had gehad? Zo gek. Zelf zou ze zoiets aan een betrekkelijk vreemde niet snel vragen. Maar nú heeft ze een date, heel serieus. Of blijft het hierbij? Weer maanden hopen, uitzien naar de repetitie-avonden. Tijdens de pauze een enkel woord, een aandachtige blik. Marco is zó sympathiek. Hebben mannen niet door dat dit op je zenuwen kan werken? Of ligt het aan haar? Moet ze gewoon iets makkelijker zijn?

Met een resolute beweging draait ze de deur van de berging op slot, nadat ze haar fiets heeft weggezet. Nu een punt achter haar overleggingen. Met veerkrachtige stappen neemt ze de trappen naar haar appartement. Geen lift pakken nu. Nog even iets drinken en dan naar bed.

Daar spookt toch nog van alles door haar gedachten. Morgen tijdens het doornemen van dat dossier nog even navragen over ... Marco is vast een type dat rustig en met beleid op zijn doel afgaat. Het komt goed, daar gaat ze van uit. Het zou fantastisch zijn, maar ...

Naar huis, heerlijk. Lekker bijkletsen met pa en ma.

Ben je wel zo zelfstandig, Joske? vraagt ze zich af als ze zaterdagmorgens de afslag neemt die naar het dorp voert waar haar ouders wonen. Maar het is toch haar ouderlijk huis geweest, tot in haar studietijd toe.

Ze is nog een jaar na haar studie in het ziekenhuis blijven werken waar ze haar opleiding volgde. Toen ze daar niet de opleiding voor dialyseverpleegkundige kon oppakken, heeft ze bij het ziekenhuis in Alstervoorde gesolliciteerd. Na ruim een jaar de opleiding te hebben gevolgd, bleek dat ze in dat ziekenhuis zaten te springen om een gediplomeerde dialyseverpleegkundige en zo kon ze daar blijven. Apart eigenlijk dat ze al heel jong deze specialisatie wilde doen. Het mooie op de dialyse-afdeling is dat je een band opbouwt met de patiënten die drie- of viermaal per week komen. Ze moet er wel voor waken zich niet te veel aan de mensen daar te hechten. Zoals pas met meneer Bogers. Hij wachtte al verscheidene jaren op een donornier en toen was het te laat voor hem. Vader van twee kinderen; net veertig geworden. Dit zijn moeilijke zaken, waar ze echt niet aan kan wennen.

In haar stille flat blijft ze over zoiets lang nadenken. Eigenlijk kan ze maar slecht alleen zijn. Best lastig, in haar geval. ‘Zo’n evenwichtig type als jij, onbegrijpelijk’, zegt Naomi weleens, haar vriendin met wie ze veel deelt. Hoe dan ook, het is niet fijn. Maar als Marco ...

Ze zet haar kleine rode Kia in het parkeervak naast het huis en parkeert de gedachten over Marco en het alleen-zijn daarnaast. ‘Lieve mam, van harte gefeliciteerd met uw verjaardag! Ik hoop dat het ons gegeven wordt om nog héél lang bij elkaar te zijn.’ Ze slaat haar armen stevig om mama heen.

‘Dank je wel lieverd! Ik hoop ook dat dit zo mag zijn.’

Dan houdt Joske haar moeder een armlengte van zich af. ‘Deze korenblauwe jurk staat u fantastisch, zeker met de gewerkte sjaal erbij waarin dezelfde blauwe tint terugkomt.’ ‘Dank je.’ Mam giechelt. ‘Je vader zegt steeds dat ik in deze jurk wel tien jaar jonger lijk.’

‘Neem je mij niet serieus?’ Pa komt naar buiten en legt zijn handen op mama’s schouders. ‘Rhodé, moet ik je op jouw verjaardag nog terechtwijzen?’ Quasiverontwaardigd fronst hij. Joske ziet het glimlachend aan. Ze hebben het heel goed samen, die twee. Nadat mam ziek is geweest, is hun band nog hechter dan vroeger. Een flap van de warme gezinsdeken wordt ook om haar heen geslagen en met z’n drieën lopen ze naar binnen.

Spelenderwijs neemt ze meteen de honneurs waar; mam lijkt nú al vermoeid. Die heeft natuurlijk lopen stressen over het verjaardagsbezoek en gisteravond heeft ze met pa nog boodschappen gedaan.

‘Wat een onzin om de halve Jumbo leeg te kopen’, bromt pa. ‘We maken er toch niet zo’n happening van? Ik heb voorgesteld dat we bij een volgende verjaardag een zaaltje van de kerk huren. Dan laat je in één middagje iedereen komen en dat is het dan. Heb je thuis geen gedoe en onze Joske hoeft niet voor serveerster te spelen.’

Dit zinnetje heeft een dubbele bodem, daar gaat ze niet op in. Mam kijkt bedenkelijk.

‘Nog niet eens zo’n gek idee, mam, maar vandaag komt het wel voor elkaar.’

‘Ik heb niet zo veel bezoek uitgenodigd, hoor’, mompelt ma. Gelukkig fleurt het korenblauw haar op, want haar gezicht ziet behoorlijk witjes.

Ja, soms is het wat schipperen bij haar lieve thuis. Dat zorgen waarop pa doelde ... ze verdiept zich er even niet in. De parkeerplaats met allerlei dingetjes en datjes waaraan ze vandaag niet denken wil, wordt steeds voller.

's Middags haalt ze oma op vanuit verzorgingstehuis Griendstate.

Staat ze daar nu al beneden in de hal? Gebruikt ze tegenwoordig een rollator? Joske tuurt door de vooruit en haar ogen worden groter. Snel stapt ze uit. 'Ha oma, stond u al op mij te wachten?'

'Jazeker meid, ik stond klaar, want ik houd er niet van als de mensen door onnodig getut van mij worden opgehouden.'

'Ik heb u nog nooit zien tutten.' Handig klapt Joske de rollator in en legt hem in de kofferbak.

'Wat zeg je daarvan?' Oma maakt een hoofdbeweging naar achter.

'Wijs dat u hem hebt aangeschaft. Dat is beter dan je niet zeker voelen, maar toch door blijven rommelen, met valrisico.'

Oma laat zich op de passagiersstoel zakken, draait zich een kwartslag en zucht. Dan kijkt ze haar fel aan. 'Het was wél een overwinning voor mij hoor!'

'Dat begrijp ik.'

De schittering in oma's blik verflauwt. 'Ik geloof dat jij het wékelijk snapt, al ben je zestig jaar jonger dan ik.'

'Het komt doordat ik iedere dag met mensen omga die zorg nodig hebben.' Ze draait het contactsleuteltje om.

'Het zit in je hart.'

'Oh?!'

'Ja, want je bent sociaal.'

‘Nou oma, wat een complimenten.’

‘Het is zo. Je mag dan niet zo’n prater zijn, zoals ik, maar je bent wél altijd voor een ander in de weer. Wat dat betreft had ik het heel anders moeten doen.’ Oma kijkt uit het rechter auto-raampje, zodoende kan ze haar gezichtsuitdrukking niet zien. ‘Iedereen zal, als hij omkijkt, weleens moeten concluderen dat hij andere keuzes had moeten maken.’

‘Misschien wel. Maar Joske, nu wij samen zijn ... Jij hebt heel veel van de Grootheddeskant: dat zijn echte oppotters. Het heeft mij ooit ... kapotgemaakt. De Van Ravens zijn veel opener en daarom wil ik je waarschuwen. Zwijgen, verzwijgen kan een diepe valkuil zijn.’

Langzaam knikt Joske, haar ogen op de weg gericht. Oma heeft vast gelijk. Mam en Tim hebben er totaal geen moeite mee om zich te uiten. Bij pa ligt het anders – nooit bij stilgestaan. Hij heeft soms ook wel iets van: *nu niet verder vragen*. ‘Lief dat u zich in mij verdiept.’

Eindelijk keert oma haar gezicht naar haar toe en glimlacht naar haar. ‘Al doen mijn benen het minder goed, met mijn ogen is nog niet zo veel mis.’ Deze kijken haar liefdevol aan.

Ze moet er haast van zuchten. Een eyeopener, ze is dus een Groothedde. En zij altijd maar gissen waardoor het komt dat ze zo anders is dan de rest van hun gezin. Zelfs pa en ma hebben het haar nooit verteld.

‘Geeft u mij een arm als wij naar binnen gaan?’ stelt ze voor wanneer ze de auto bij het huis parkeert.

‘Nee hoor, ik neem mijn rollator. Ik gebruik hem nog maar twee dagen en ik heb er nog niets over verteld, dan weten je pa en ma het ook meteen.’

Joske schatert. ‘Oma toch.’

‘Waarom lach je nou?’ Onmiskenbaar dansen er ook pretlichtjes in oma’s ogen.

‘Nu gedraagt u zich niet als een Groothedde, want u komt er klip-en-klaar voor uit dat u een hulpmiddel nodig heeft. Zo van: dan weten jullie het meteen.’

‘Hier weet ik niks tegen in te brengen.’ Oma klikt de auto-gordel los. Even later loopt ze parmantig achter haar rollator naar de voordeur.

Nog even op haar mobieltje kijken. Joske zit op de rand van haar bed en scrolt over het scherm. Pff, ze is het nu echt zat. Het is kwart voor twaalf en haar ogen prikken.

Hé, een appje van Marco!

Ha Joske, de afspraak kan vrijdag niet doorgaan; er komt iets tussen. Sorry! Gr. Marco.

Ze blijft naar de woorden staren. Geen suggestie voor een nieuwe datum. En hoe weet hij haar nummer? Bij haar weten heeft ze het hem nooit gegeven. O, via de groepsapp van koor natuurlijk.

Maar het gaat dus niet door. Wat jammer! Haar voeten in de teenslippers voelen koud aan, hoewel ze net heeft gedoucht. Die kou trekt op richting haar hart. Kan hij niet even een verklaring geven?

Ze gaat nú geen appje terugsturen. Waardoor maakt dit haar kwaad? Ze is teleurgesteld, maar er is ook iets waarop ze geen vinger kan leggen, iets onbestemds. Het gevoel van hoop die verflauwt, ervaart bij een lieve blik van hem, daarna weer wegebt. Ziet hij er wel naar uit om diepgaand contact tussen hen op te bouwen? Waarom prikt hij geen nieuwe datum? Hij is online, ziet ze dan. Met één veeg gaat zij offline. Even niets meer. Ze heeft het helemaal gehad met hem.